

sensationellt skattfynd i gamla stan

I oktober år 1937 hittade några byggnadsarbetare en silverskatt i en före detta potatisaffär på Lilla Nygatan 5. Föremålen var aldrig använda, och låg gömda i tre stora kopparkärl. De yngsta mynten var från år 1741. Någon gång därefter gömdes skatten. Men av vem? Och varför?

Text: Maria von Scheele

Nyheten om skattfyndet spred sig snabbt och många nyfikna samlades utanför G. Anderssons potatisaffär den 5 oktober år 1937. Foto: Antikvarisk-topografiska arkivet.

När ett gammalt stengolv bröts bort hittades skattgömmen. Det glimrade under sanden och 18 000 silvermynt och en mängd föremål kom i dagen.

Historiska museet kontaktades och det hela väckte sensation i pressen och hos allmänheten! Efter tio dagar ställdes skatten ut på Stockholms stadsmuseum.

Huset på lilla Nygatan 5 ägdes på 1700-talet av familjen Lohe. Johan Lohe och hans hustru Anna Blom hade 18 barn. De var Stockholms kanske rikaste familj.

Bitter familjefejd

Pengarna kom från en rederirörelse med många skepp, ett sockerbruk, flera järnbruk och lantegendomar. De lånade ut pengar mot hög ränta, till och med till kungen.

Det sades att de var *giriga, misstänk-samma och icke alltför nogräknade*.

När Johan Lohe avled år 1704 testamenterade han hela sin mycket stora förmögenhet samt familjeföretaget

Över 18 000 silvermynt och en mängd silverföremål låg gömda i de tre kopparkärl som grävts ner i källaren på Lilla Nygatan 5 i Gamla stan vid 1700-talets mitt. Det äldsta myntet hade drottning Kristinas sigill, det yngsta Fredrik I:s. Foto: Göran Fredriksson. SSM.

ene, än med den andre, för att få en så stor del av rikedomerna som möjligt. Han tvekade inte att förråda dem alla i sin jakt på pengar.

År 1743 bodde de åldrade syskonen Tobias och Johanna Lohe i huset. Det var oroliga tider. Flera av släktingarna hade haft inbrott och en av deras bröder hade blivit rånmördad.

Nu stod 5 000 upproriska dalkarlar på Gustav Adolfs torg, och hotade att bryta sig in i husen i Gamla Stan.

Kanske var det då skatten gömdes undan?

till hustrun Anna. Nu utbröt en bitter familjefejd om arvet. Genom att samvetslöst intrigera mot sin mor lyckades Conrad, en av sönerna, locka över syskonen på sin sida och tillsammans stämde de sin mor inför hovrätten. Till en början var Anna säker på att vinna men efter en fyra år lång juridisk strid gav hon slutligen upp. Arvet delades jämnt mellan barnen som också tog över ledningen för familjeföretaget.

När Anna gick ur tiden uppstod nya slitningar mellan barnen angående arvet efter henne. Under sex år rasade stridigheterna mellan olika grupperingar av syskon och de utmynnade i ett oändligt juridiskt processande. Värst av alla var Conrad. Han allierade sig med än den

Arbetarna Westerberg och Karlsson demonstrerar hur det gick till när skatten hittades under det gamla golvet. Foto: G. Löwendahl. SSM.